

EL LLENGUATGE

Sí que cal

Una frase com és ara *Cal*, que és tota una oració, és a dir, l'expressió d'un pensament complet, corre en molts casos el risc de no ésser compresa, i no únicament pel fet d'ésser formada només per un monosíl·lab sinó també, principalment, perquè segurament no pertany a la llengua real. Com a resposta a qualsevol frase en què s'anuncia un propòsit, s'afirma una necessitat, etc., podem dir simplement *No cal* i l'oració —tot plegat, dos monosíl·labs— és perfectament entesa per tothom, perquè no és una frase de la llengua teòrica sinó de la llengua real. Però sembla evident que quan cal expressar la necessitat o l'obligació de fer una determinada cosa sense repetir-ne l'expressió verbal, formulada abans —tal com fem quan diem *No cal*, reducció de *No cal! anar-hi*, *No cal dir* etc., etc —, no és possible de reduir l'oració a la sola forma del verb *caldre*; o no privem aquest verb del seu complement, i diem per tant *Cal telefonar-li* o *Cal que hi vagis*.

Aquest fet que hem comentat, però, no és pas exclusiu de les frases formades amb el verb *caldre*. Els infinitius i àdhuc, en alguns casos, les subordinades completives que depenen de certs verbs, com els anomenats verbs modals i alguns altres que s'acosten o tendeixen a la modalitat, com és ara *poder*, *voler*, *gostar*, *deure*, *començar a*, *convenir*, *interessar*, *importar*, *decidir-se*, *tenir temps*, etc., no són susceptibles d'ésser substituïts per un pronom feble. Determi-

nar quines possibilitats té cada un d'aquests verbs equivalents a la substitució pronominal exigiria un estudi molt extens i complex. En molts casos, la substitució es fa amb el verb *fer* seguit d'un pronom neutre; *No es decideix a fer-ho*. Molt sovint, però l'infinitiu (o la completiva) que depèn d'aquests verbs és simplement sobreentès en lloc d'ésser substituït, possibilitat que sol exigir —llevat, potser, d'algun cas especial— un mínim reforç adverbial, com és ara la negació *no* —en frases negatives, és clar— si aquests verbs no formen part de construccions més complexes: *No vol*, *No importa*, *Convé molt*, *Hi aniré si puc*, *No crec que gosi*. Però normalment, quan és qüestió de formular una simple afirmació per mitjà d'un d'aquests verbs, sobreentenant el verb que en depèn, sembla que cal recórrer a la construcció indicada: *Sí que volia*, *Sí que podrà*, *Sí que convenia*, *Sí que té temps*, etc.

Albert Jané